

LES 10 - AANPASSING

Het menselijk ras dankt zijn suprematie op deze wereld aan twee eigenschappen. De eerste is het vermogen om zich voortdurend aan te passen en zelf de middelen te scheppen, waardoor de mens in elk milieu en in elke omgeving kan blijven leven en wat meer is, het leven — voor een deel althans — kan regeren. De tweede eigenschap van de mens is zijn onlogische vasthoudendheid.

Als een dier in een klem komt, zal het zich verzetten, desnoods zichzelf amputeren; maar zo daar de mogelijkheid niet voor aanwezig blijkt, dan zien wij dat het dier zich daarbij neerlegt; dat het in een toestand van hopeloosheid geraakt.

De mens kent deze toestand ook wel, maar eerst na een veel langere beproeving. Als wij de z.g. hersenspoelingen zien, dan blijkt het wel mogelijk ook de mens tot een toestand van fatalistische aanvaarding of zelfs van een omkering van alle waarden te brengen; maar dat kunnen alleen specialisten en dat vraagt lange tijd.

In de natuur komt dat niet zo vaak voor en daardoor kan worden gezegd, dat juist de onredelijke koppigheid van de mens de tweede reden is voor zijn suprematie op deze wereld en daarmee voor het ontstaan van de bewustwordingswaarden, die nu eenmaal verbonden zijn met het bestaan in de stof van de mens.

Als wij spreken over aanpassen, dan zijn er zeer velen, die al heel snel denken dat het betekent: voortdurend meegaan met elke verandering. Dit is natuurlijk niet de juiste visie, want dan zou de mens zichzelf voortdurend moeten veranderen en daarmee ook zijn eigenschappen van persoonlijkheid, van bovenredelijke erkenningen moeten prijsgeven. Aanpassing betekent de omstandigheden aanvaarden en met zo gering mogelijke weerstand en zo weinig mogelijk middelen daarin jezelf blijven.

Aan het einde van deze reeks lezingen noem ik, dat dit punt wel degelijk aan de orde mag worden gesteld. In de wereld van vandaag hebben wij, behalve met de vaak besproken kosmische invloeden, stralingen en tendensen mede ontwikkeld door de Witte broederschap, ook te maken met de mensheid zelf.

De reacties van de mens zijn niet redelijk, niet logisch. Maar deze reacties bepalen het milieu, waarin u leeft. Om dus een eerste regel voor aanpassing in deze degen te stellen, kunnen wij u de volgende raad geven:

Wees onlogisch, indien dit nodig is volgens uw milieu, zonder uw begrip voor logische samenhangen daarin te verliezen. Ik kan een voorbeeld geven, dat misschien verhelderend werkt:

Er is, ik meen enige dagen geleden, de verloving gevierd van uw kroonprinses; en daarbij zijn zeer typische, onlogische elementen naar voren gekomen. De bezwaren tegen de bruidegom zijn nl. niet weg te nemen. Ze zijn grotendeels van emotionele aard, maar ze verdwijnen daarom niet als een zekere mate van charme en een — zullen wij maar zeggen — bijna toneelachtige gehechtheid ten toon wordt gespreid. Wat gebeurt er nu? De mensen accepteren enerzijds een toestand, die zij emotioneel nog blijven verwerpen. Zij laten zich verleiden tot uitbundige demonstraties, waardoor zij zichzelf binden; want de algemene demonstraties van aanvaarding zullen zo dadelijk van groot belang blijken te zijn, wanneer b.v. in uw parlement deze kwestie ter tafel wordt gebracht. Hier blijkt dus het onlogische element zeer sterk te zijn.

Laat mij nu stellen, dat u logisch blijft, dat u temidden van de algemene feestvreugde uw verwerping kenbaar blijft handhaven. De mogelijkheid is zeer groot, dat ook u in de algemene feestvreugde lichtelijk verminkt onder de voet wordt gelopen. Heeft u daarmee uw doel gediend? Neen. Heeft u iets bereikt? Neen. Heeft u daarmee uw beter verstand of inzicht

gedemonstreerd? Wederom: Neen. Het enige, dat u hebt gedemonstreerd is uw onvermogen u bij de situatie aan te passen.

U had vele houdingen kunnen aannemen. U zoudt in dat geval eenvoudig verre kunnen blijven of heengaan. U zoudt u zonder uitbundigheid kunnen laten meedrijven door de massa om zodra de begeistering, ja, ik zou haast zeggen de massahysterie eenmaal voorbij is uw eigen argumenten te herhalen. Er zijn dus volg wegen.

Op het ogenblik echter, dat er op de wereld een onredelijke reactie optreedt, kan geen enkele redelijkheid en ook geen beroep op vroegere redelijke of emotionele waarden daaraan iets veranderen. Dus: Leg u neer bij de toestand Behoud uw eigen inzichten. Constateer eventueel de redenen, die de anderen tot een wijziging van hun inzicht hebben bewogen of die hun reacties hebben bepaald en ga van daaruit op uw eigen weg verder, maar net begrip voor de anderen.

Nu geef ik u hier een voorbeeld, dat niet van zo buitengewoon groot belang is. Een wat sprekender voorbeeld zult u ongetwijfeld hebben gevonden in de door ons ook reeds aangekondigde val van de Dow Jones-index in Wallstreet. Men kan zeggen, dat deze emotioneel tot stand is gekomen; dat ze incidenteel is en niet een feitelijk toestand weergeeft. Men kan zeggen, dat die koersen zich zullen herstellen, en al deze dingen zijn mogelijk. Indien u zich laat verleiden tot een paniekverkoop, krijgt u te weinig. Indien u te veel aankoopt in een dieptepunt, heeft u grote kans dat u stroppen krijgt. De redelijke erkenning zegt hier

Het gevoel van de massa voor de onjuistheid van de economische en commerciële verhoudingen komt in deze emotionele reacties op de beurs tot uitdrukking. Dit is een symptoom van een ziekte. Een symptoom, dat lange tijd kunstmatig is onderdrukt en ook in de toekomst kan worden onderdrukt, maar waardoor het ziekteproces niet wordt aangetast.

Wat is dat ziekteproces? Zodra u dat nl. hebt erkend, kunt u, indien u op de beurs wilt spelen, zien welke mogelijkheden er reëel bestaan. U kunt zich eveneens hiervan distantiëren en in het dagelijks leven kunt u rekening houden met ontwikkelingen, die in de toekomst waarschijnlijk niet te vermijden zijn.

Hier heeft u dus een eerste en misschien zeer eenvoudige raadgeving. Dit op zichzelf echter kan niet voldoende zijn, want wij hebben niet alleen maar te maken met de ratio (de rede. Naast de rede zien wij in de gehele wereld voortdurend vlagen van emotie, die niet kunnen worden bepaald aan de hand van stoffelijke impulsen of gebeurtenissen.

Er is sprake van golven van emotie, die zelfs met een zekere regelmaat de wereld overspoelen, meestal lopend van oost naar west. De oorzaak ervan kunnen wij hoogstens noemen: een kosmische oorzaak, die voor ons in wezen niet te bepalen is. Wij kunnen echter met zekerheid stellen: Indien zo'n golf optreedt en zij heeft twee plaatsen getroffen, dan is het voor 90 % zeker dat een derde plaats op de lijn van het verloop hetzelfde verschijnsel zal vertonen. En daarom hebben we bij de aanpassing dus ook te rekenen met het volgende:

Niet slechts ons eigen milieu, maar onze kennis van de mensheid van de gehele wereld voor zover dit mogelijk is, stelt ons in staat tendensen waar te nemen, die te zijner tijd ook ons eigen milieu zullen beïnvloeden. Wij kunnen aan de hand van deze waarneming ook de maatregelen treffen, die nodig zijn om ons eigen wezen temidden van een dergelijke beïnvloeding redelijk en geestelijke zuiver te laten voortbestaan. Een gewaarschuwd mens telt voor twee, zegt men wel eens. In dit geval zou men kunnen zeggen: Een gewaarschuwd mens telt voor honderd. Hier heeft u dus de twee factoren, die voor de aanpassing aan het milieu in de eerste plaats wel het stoffelijk milieu, van het hoogste belang zullen zijn.

Er is nog een aantal geestelijke factoren, waarmee we eveneens rekening moeten houden. Een vorige maal heeft de Witte Broederschap u een gedeelte der ontwikkelingen voorgelegd. U heeft daarop later nog aanvullingen gekregen. Als wij weten, dat een geestelijke invloed zekere prognoses stelt en deze redelijk vervult, dan mogen wij er ook op rekenen dat de door haar gegeven richtlijnen over de gehele wereld van kracht zullen zijn. Als ik kennis krijg van geestelijke richtlijnen, zal ik deze hanteren als een leid snoer voor mijn daden, als een middel ook om mijzelf enigszins te beheersen en af te scherm, waar mij dit noodzakelijk lijkt. Ik zal

nooit kunnen handelen, alsof deze dingen een volledige realiteit zijn. Een mens kan alleen rekening houden met de verschijnselen, die in zijn eigen wereld en onmiddellijk tot uiting komen.

Een kennis van de regels, aan de hand waarvan het gebeuren waarschijnlijk zal plaatsvinden, helpt ons de juiste mentale voorbereidingen te treffen. Want aanpassing is niet alleen maar een kwestie van het juiste gedrag of de juiste terughoudendheid of zelfs ook maar van het juiste denken alleen. Mentaliteit is een begrip, waarmee wij eigenlijk de gehele innerlijke gesteldheid van een mens omschrijven. Wij geven daarin zijn persoonlijke mores en mede zijn persoonlijke geloofswaarden weer naast de algemene factoren. Het eigen geloof, het eigen denken, kan van uitermate groot belang zijn.

Een zich aanpassen aan de wereld is alleen mogelijk en heeft alleen zin, indien een verderaf liggend en verder reikend doel daarmee wordt bevorderd. Dat doel zullen wij ons als mens meestal stellen als God of een hiernamaals. In enkele gevallen het geluk van het nageslacht. Door dit zo te poneren hebben wij dus erkend, dat er meer is dan wijzelf. Wij kunnen dit "meer dan onszelven" nimmer als een volledig gekende waarde in onszelf dragen.

Ik kan geloven in God. Ik kan weten, dat God in mij bestaat. Ik kan niet weten wie en wat God is. Ik kan aanvoelen wat God wil of toelaat. Ik zal nimmer de volledige goddelijke wet kennen.

Hier ligt dus een punt, dat bij het bepalen van de juiste mentaliteit wel in de eerste plaats naar voren komt; dit springt er a.h.w. uit: Ik moet mijn geloof nimmer baseren op menselijke gedragsregels in het algemeen of op een vastlegging van menselijke kennis in het algemeen, maar ik moet elk geloof herleiden tot een voor zij persoonlijk geldende en zo juist mogelijke gedragslijn. Hierdoor heb ik dus een zekere achtergrond geschapen (ook voor mijn redelijk overleg voor mijn ontvangen van intuïtief verkregen kennis en waarden.

Ik moet daarnaast mijn denken op de juiste manier scholen. Een denken, dat beperkt is of eenzijdig, zal onder de optredende invloeden al zeer snel overrompeld worden. Je wordt verleid tot het meelopen met anderen, juist door een gebrek aan persoonlijk inzicht en persoonlijk kennen. Je wordt sneller door de massahysterie van een menigte overspoeld, indien je zelf geen of beperkte inzichten hebt. Ons denken moet dus op basis van het geloof redelijk blijven.

De leefregels, die wij uit dit alles als juist distilleren, gelden alleen voor onszelf en niet voor anderen. Wij putten daaruit een zekere kracht. Die kracht kun je richten tegen de wereld, zoals b.v. bepaalde kerken en kerkgenootschappen steeds trachten ontwikkelingen tegen te houden — in feite een onmogelijke taak. Wij kunnen diezelfde inhoud van ons wezen ook gebruiken om te stimuleren. In de aanpassing geldt het volgende

Al datgene, wat nieuw is of vernieuwing brengt en gelijktijdig past bij de in mij erkende grondregels van het leven en ten uitvoer is te brengen volgens de door mij als juist erkende wijze van leven, is voor mij een noodzakelijke praktijk.

Het is hier dus niet de vraag, of het misschien mogelijk is. Neen. Indien aan de voorwaarden is voldaan, is het dwingend geworden. Het is a.h.w. mijn enige weg. Door die weg te kiezen zal ik beperkte conflicten veroorzaken, maar tevens zal ik in staat zijn mij aan de algemene tendensen aan te passen. Omdat ik niemand iets opleg en niemand iets verwijt, zal de gemeenschap geneigd zijn mij te tolereren. Mijn mentaliteit is gelijktijdig progressief, geestelijk bewust en redelijk verantwoord.

Wilt u nog iets verdergaan in de richting van de geestelijke waarden en invloeden, dan mag ik misschien nog even herinneren aan het feit, dat u met bepaalde golven of bepaalde krachten harmonisch bent. Het is misschien moeilijk om die precies te definiëren. Maar als u zegt. Ik ben harmonisch met een bepaalde kosmische Straal, dan is het duidelijk dat die kosmische Straal voor u de meest werkzame zal zijn.

Nu kent u deze Straal niet, maar u ontdekt wel dat steeds als er in de wereld een bepaalde tendens kenbaar wordt en voor u een zekere ontwikkeling van gebeurtenissen open ligt of zich zelfs dwingend voordoet, u er zeker van kunt zijn dat uw eigen situatie en uw reacties in overeenstemming zullen zijn met de impulsen, die u in de wereld opmerkt.

Wederom een mogelijkheid om tot een zekere predictie van eigen omstandigheden te komen. Want in die hele geschiedenis van een .zich aanpassen, van een gebruik maken van alle beschikbare geestelijke en andere middelen, is toch wel de eerste regel altijd geweest:

Wees voorbereid. Bereid u voor op dat wat komt. Leef in het heden, maar erken de gevaren of mogelijkheden van morgen.

En daarmee bent u gekomen tot de werkelijke essentie van al datgene, wat we in deze cursus hebben getracht u duidelijk te maken. dij zoeten. enerzijds de mogelijkheden en tendensen van morgen erkennen, waaraan wij ook zelf onderhevig zijn. Aan de andere kant moeten wij vandaag een zo juist mogelijk leven leiden, zonder daarmee onnodig in conflict te komen met het milieu. Voor het geheel van de wereld betekent dit:

Elke mens, die zich bewust aanpast, zal zich niet alleen aanpassen aan het, menselijk milieu, ook al is dit vaak de uiterlijke schijn, maar hij past zich tevens aan een innerlijke evolutie, aan. Hij past zich aan bij een erkenning van nieuwe waarden, van nieuwe mogelijkheden en aan de levende krachten uit de kosmos van vandaag en van morgen. Hij wordt één met het ontwikkelingsproces van het Al.

Ik ben mij ervan bewust, dat vele van mijn broeders zullen zeggen: "Dit is onzin, want slechts voor het menselijk bewustzijn is er sprake van een werkelijke evolutie. In God is de schepping eeuwig." Ik weet het wel Maar voor de mens doet het geheel van de kosmos zich voor als een voortdurende evolutie. Het toont zich als een voortdurende verandering en groei, een reeks cyclische verschijnselen, waarbij deze mens zelf — als stofmens of als geest — betrokken is geraakt en waarbij hij betrokken blijft, totdat zijn bewustzijn het hem mogelijk maakt die dingen te neutraliseren. Laat ons daarom rustig uitgaan van een evolutionair proces. Voor ons is dat het meest belangrijke. Indien mijn innerlijk en mijn bewustzijn kunnen evolueren aan de hand van de optredende omstandigheden en krachten, zal ik niet alleen maar God of het hogere nader staan. Ik zal voor alles èn met mijn eigen wereld èn met alle andere werelden een veel grotere verbondenheid hebben.

Verbondenheid. Dat is de kern, waartoe alles voort. Verbondenheid met ui wereld, daardoor komt u tot het aanpassen. Verbondenheid met de geest, daardoor kunt u een geestelijke aanpassing vinden aan nieuwe mogelijkheden, krachten en feiten. Een aanpassing ook aan het aangezicht dat God toont.

Het beeld van God en van de kosmos wijzigt zich voor de mens voortdurend. Maar als u daarmee in harmonie kunt blijven, ongeacht de veranderingen van omschrijving en van uiterlijk, dan zult u altijd de innerlijke kracht vinden in die bron. En dan geloof ik, dat de rest onbelangrijk wordt.

Een rede over aanpassing in deze tijd kan nimmer volledig zijn, indien ik niet, zou trachten ook voor de komende jaren enkele algemene tendensen aan te geven. Maar die tendensen — en dat moet u zich goed realiseren — zijn algemeen. Het zijn waarden, waaraan de mensheid en ook u zich zullen aanpassen. Op welke wijze dat precies gebeurt, kunnen we misschien vermoeden, naar zekerheid daaromtrent hebben we niet. Wel weten we, dat een erkennen van deze waarden als toekomstig zéker voor ons een neiging scheidt om ons daar gemakkelijker bij neer te leggen, om deze. dingen eenvoudiger en met minder protest in ons leven te aanvaarden en op te nemen. Het is om deze reden, dat ik het 2e deel van mijn betoog vanavond aan deze invloeden en tendensen besteed.

Verwarring is één van de grote invloeden van deze dagen. Verwarring, onredelijkheid, het overslaan tot uitersten zowel bij de natuur als bij de mens, zijn reeds sterk voorgekomen en zullen zich steeds sterker openbaren. In de komende maanden geldt allereerst dus wel:

Laat u door het chaotische niet beroeren. Tracht uw instelling niet te baseren op deze verwarring, maar op de waarden, welke in die verwarring bestaan. Als ik mijn voorbeeld nog even mag gebruiken Richt u niet op de ogenblikkelijke visie en emoties verbonden met Beatrix en haar aanstaande echtgenoot, maar richt u op de voor u belangrijke, daarmee de verbonden zijnde staatsrechtelijke, politieke en ook menselijke emotionele werkingen van later. In de verwarring kunt u niets doen.

Richt u niet op de vele stakingen en de vele oorlogshandelingen, die op het ogenblik aan de gang zijn. Richt u op het gevaar van een verwarring, waarbij een ieder redeloos gaat reageren. Zorg, dat u altijd probeert overzicht te houden. Wat een chaos is voor een beschouwer die beneden staat, kan voor iemand op een toren al een patroon hebben. Laten we dat onthouden. Door u boven de onmiddellijke problemen te stellen zal het wezen, het karakter en de tendens van alle chaos duidelijker worden.

Maar als die chaos voorbij is, dan krijgen we — ik zou haast zeggen — wat militante invloeden. Hier wordt voortdurend naar actie gestuwd. Actie is goed, mits beheerst. Hier moeten wij ons voorbereiden op een zekere terughoudendheid. Actie is alleen dan gewenst, indien ze voor ons aanvaardbaar is en wij daarin een voor ons bestaande zin erkennen. We kunnen nooit de algemene actie aanvaarden.

Die tendens loopt ook een aantal maanden en dan krijgen we de bekende verwarringen, die wij hebben genoemd: de overgangperiode tot de tijd van opbouw.

Het volgend jaar krijgen wij een grote verdeeldheid van meningen. Er zal overal een grote strijd uitbreken en men zal daarbij niet spreken over de essentiële waarden. Men zal spreken b.v. over de vraag: koninkrijk of republiek; rechts of links georiënteerd. Men zal niet spreken over de kern. van de zaak: Zoals het nu is, is het niet goed.

In die periode moet u zich nimmer door anderen laten meeslepen. Behoud uw handelingsvrijheid, maar ook uw vrijheid van denken. Probeer zelf, hoe beperkt dan ook, een oordeel te vormen; niet omtrent de juistheid of onjuistheid van de argumenten van anderen, maar omtrent de werkelijke toestand. Op die manier zult u dan het eerste gedeelte van 1966 gemakkelijk kunnen overbruggen. Ook daarin zijn natuurlijk verschillende tendensen merkbaar, die wel wat zullen variëren. Maar door daarin steeds redelijk te blijven, persoonlijk te reageren en beïnvloeding en vooral ook stellingname te vermijden waar ze niet strikt noodzakelijk zijn, helpt u mee de wereld op te bouwen.

De volgende periode van verwarring is er in feite één van heroriëntatie. Veel van wat tot nu toe was aanvaard, blijkt niet meer in stand te houden. U zult dat zien in b.v. conflicten tussen arbeiders en werkgevers, waarbij geen compromissen meer mogelijk zijn en de werkgevers zullen zeggen: "Wij staken eenvoudig onze productie. Wij sluiten onze fabrieken, want wij kunnen niet meer produceren op die manier." En de arbeiders dan zullen zeggen: "Dan nemen wij de fabrieken desnoods met geweld."

Ik geef naar een enkel voorbeeld van. iets, wat zowel in Frankrijk als misschien ook in Nederland (vooral in Twente), Engeland en zeker ook in de Ver. Staten zal gebeuren.

Indien u zich daar nu weer laat leiden door de noodsituatie, door de drang om de zaak nu ineens goed te maken en alles wat reën heeft te behouden, dan loopt u vast. In zo'n situatie moet u niet kijken hoe u alles wat er is nog zoudt kunnen behouden, want dat lukt niet. Kijk wat er overtollig is, wat ballast is en gooi dat opzij. Behoud de essentiële zaken en verdedig die met alle middelen. Richt u daarbij nipt op algemene theorieën, maar ga uit van uw innerlijke erkenning, van uw persoonlijke noodzaak.

De volgende perioden zullen de wereld waarschijnlijk confronteren met de behoefte om iets op te bouwen, om een stilstand, een vernietigingsdrang te doorbreken. Maar bouwen is een taak, die alleen zin heeft, indien zo doelmatig wordt uitgevoerd.

Als u tegen 10.000 mensen in Nederland zegt: Kom, laat ons een huis bouwen, dan zullen er misschien wat krotten verrijzen. Als u tegen 100 man wel overlegt zegt: Laat ons huizen bouwen, dan ontstaan aanvaardbare woningen.

Het is nu niet belangrijk met de massa mee te gaan. Het is in deze tijd belangrijk om van uit uzelf, bewust en weer gebaseerd op uw innerlijk, op uw persoonlijk wezen, uw denken, uw mentaliteit, te kiezen voor die groepen, wier acties niet theoretisch maar praktisch zo snel mogelijk volgens u redelijke en wel overwogen resultaten tot stand kunnen brengen.

Op deze wijze zult u zijn voorbereid op de periode van conflicten en veranderingen, die het jaar 1967 verder in zich bergt. U kunt zich waarschijnlijk dan wel aanpassen aan wat er

bestaat, maar het is niet voldoende om u aanpassen aan de uiterlijke omstandigheden. Een terugdromen naar het verleden heeft geen zin.

In de periode vanaf maart 1967 is het belangrijk, dat u probeert uw doel voor uzelf opnieuw te formuleren in overeenstemming met de wereld, waarin u dan leeft. Op deze wijze kan een positieve opbouw ontstaan, waarbij de misschien nog wat verdeeldheid zaaiende en verwarring brengende invloeden van 1966 gemakkelijk zullen worden overwonnen en de wereld na een periode, die eigenlijk een voortdurende oorlog is geweest, kan komen tot vrede en een dan bewuste, juiste en uit vrije samenwerking ontstane opbouw.

U zult begrijpen, dat deze tendensen slechts algemeen zijn aangeduid. Waarom zou ik hier bijzonderheden geven, indien juist deze bijzonderheden u vaak zouden kunnen afleiden van uw persoonlijke werkelijkheid en noodzaak: Het gaat er niet om hoe de wereld zich aanpast aan behoeften en noodzaken. Het gaat erom hoe u zich aanpast aan uw behoeften en noodzaken en aan de wereld. Dat daarbij heel vaak bepaalde illusies moeten worden geofferd, dat u daarbij vaak zekere zaken moet prijsgeven, die u misschien toch nog wel gewichtig en belangrijk acht, is niet te vermijden.

Aanpassing is in zekere zin een voortdurend verwerven en gelijktijdig offeren. Het verwerven is gelegen in de verrijking van uw innerlijk; in het ontstaan van nieuwe mogelijkheden en condities voor uw persoon, ook al bent u ouder; in het ontvangen van nieuwe stimuli in uw leven, die daaraan een andere en misschien ook meer juiste inhoud geven of die uw weerstand innerlijk wat opvoeren. Het gaat erom uzelf te zijn en te blijven en toch steeds te groeien.

Ik heb in het begin van mijn betoog reeds gezegd: Evolutie moge dan ook van uit het Goddelijke gezien niet reëel zijn, voor ons als schepselen is zij een realiteit en een noodzaak. Het proces der evolutie is nu eenmaal — geleidelijk of schoksgewijs — ons leven. Wij kunnen daarom niet beter doen dan trachten voortdurend innerlijk te evolueren en ons uiterlijk gedrag aan te passen aan die innerlijk bereikte toestand en aan de mogelijkheden van de buitenwereld.

Ga nooit verder dan de mogelijkheden reiken. Laat u nooit door een enthousiasme van het ogenblik verleiden om b.v. een taak op u te nemen, die u niet kunt volbrengen of om verplichtingen aan te gaan, waarvan u toch wel weet dat ze later eigenlijk dwaas en te zwaar zullen zijn. Een zekere bedachtzaamheid is noodzakelijk. Ze is de kern van dit evolutionair proces. Wij moeten bewust leven. Wij moeten bewust reageren. Wij moeten bewust handelen.

In geheel uw leven en bestaan zullen — en dat is haast onvermijdelijk — in de komende tijd bepaalde occulte elementen meer en meer optreden. Deze krachten zijn aanwezig. Het zijn geen gaven, die u krijgt. Het zijn eigenschappen, die wat meer tot leven komen. Die waarden, al heten ze nu duizendmaal occult, geheim of verborgen, zijn een normaal deel van uw wezen. Maar u zult in het begin niet weten hoe ze te gebruiken, hoe ze in te passen in uw leven. U zult zich ook daaraan moeten aanpassen. En dat doet u het best door uit te gaan van wat u in uzelf erkent, wat u meent te beleven, wat u telepathisch, inspiratief of anderszins meent te ontvangen en dit zoveel mogelijk te toetsen, zo de graad van belangrijkheid van deze nieuwe gegevens voor uzelf vaststellend, opdat uw reacties steeds beheerst blijven. De onbeheerste reactie is — zeker in de komende tijd — het grootste gevaar voor de mensheid.

Wees ook vasthoudend en koppig. Niet voor niets heb ik de koppigheid genoemd als een belangrijk punt. Indien u weet wat juist is, houd u daaraan. Laat u niet door praatjes of argumenten afleiden. Er is altijd een argument te vinden om alle dingen aanvaardbaar of redelijk te maken. Houd u aan uzelf. Wees daarin koppig; u aanpassend aan de wereld maar gelijktijdig vasthoudend aan uw innerlijk. Want de wereld, die u in uzelf draagt, de wereld van gedachten, van waarden en van wetten — of ze nu reëel is of niet — is de kern van uw bestaan. Indien u die kern gaat aantasten, tast u uw hele bestaan, uw beheersing en uw mogelijkheden aan.

Met dit alles mag ik dan deze slotrede, deze epiloog besluiten.

Wij hebben dit jaar getracht u een inzicht te geven in de verschillende mogelijkheden van aanpassing en de verschillende mogelijkheden van de werkelijkheid, waarin u leeft. We hebben

getracht u voor te lichten over de wereld en wat daarin gebeurt. Het is aan u om uw eigen conclusies te trekken. Het is vooral aan u om hier voor uzelf een weg te vinden, waardoor woorden worden omgezet in praktische mogelijkheden.

ACHTERGROND VAN HET OCCULTISME IN DEZE DAGEN

Het occultisme is een naam voor een groot aantal ternauwernood gekende of niet begrepen wetten en verschijnselen, die deels in de mens zelf, deels in de natuur zijn verankerd. In de huidige periode heeft de mens een toestand bereikt, waarin hij enerzijds t.a.v. zijn omgeving ongevoeliger is geworden. Hij hoort b.v. veel minder; hij ziet en ruikt veel minder. Iets, wat overigens een zegen is in deze dagen. Aan de andere kant heeft hij zich zekere concentratiemethoden en vooral een flitsend snel denken aangewend, dat bevorderlijk is voor dat deel der verschijnselen in het occultisme, dat men paragnost noemt. Ik zou graag op dit punt willen ingaan en dan kom ik tot een aantal kleine regels:

1. Naarmate de mens tot een sneller denken komt, zal hij — juist door de snelheid van zijn denken — gemakkelijker flitsen van inspiratie, van helderziendheid e.d. in zijn denken opnemen. Ook als dit niet wordt beseft, wordt het element van externe bewustzijnswaarden t.a.v. het interne gedachtenproces vergroot.
2. Daar de communicatie tussen de mensen enerzijds uiterlijk gemakkelijker, anderzijds wat innerlijke waarde betreft steeds moeilijker wordt, heeft zich bij de mensheid langzaam maar zeker een soort verstaan ontwikkeld, dat sterk verwant is aan telepathie, ook als het grotendeels op onbewuste en gevoelswaarden berust. Hierdoor is de gemiddelde onderlinge beïnvloeding van mens tot mens groter geworden en is de mogelijkheid tot een meer bewust ontvangen van de gedachten en impulsen van anderen geschapen.
3. In een periode, waarin het tijdsbesef zoveel sterker is opgevoerd, zal de tijd op zichzelf een meer meetbare en hanteerbare waarde worden. Juist door de nauwkeurige verdeling van het begrip "tijd" zal het innerlijk besef de tijd minder scherp accentueren en zal een zeker tijdloos zijn of zien in de tijd gemakkelijker voorkomen.
4. Daar de krachten in de mens, die eens via het geloof werden gewekt, praktisch door de rede zijn verdrongen, zal de behoefte aan zekere krachten en vermogens in de mens, die een uitweg naar buiten zoeken, tot uiting komen in het gedrag. Daar het gedrag deze mogelijkheid niet geeft, ontstaat er een zeer sterke beïnvloeding, die veel verwantschap met geloof vertoont, waardoor deze innerlijke krachten wederom naar buiten toe kunnen worden getoond.

Met deze paar punten, heb ik u eigenlijk de achtergrond van het occultisme geschetst; het occulte in zijn geheel, ook in deze tijd. Als wij voorop moeten stellen, dat er gemiddeld een verhoogde gevoeligheid is, moeten wij ook aannemen dat een gemiddeld groter aantal occulte impulsen, indrukken en mogelijkheden voor de mens bestaan. Dat deze niet zo sterk tot uiting komen als wij misschien allen zouden wensen, is voornamelijk te wijten aan de angst van de mens af te wijken van het redelijke of het algemeen aanvaarde. Het rationaliseren en vooral het weg-rationaliseren van het geheimzinnige heeft dan ook wel een zeer hoge graad van perfectie bereikt. Dit neemt niet weg, dat de gevoeligheid en de feiten blijven bestaan.

In vroegere tijden werd een op zichzelf onbelangrijk feit met een occulte achtergrond erkend als wonder. De eenheid van denken, de invloeden die van alle kanten opraden, waren dan voldoende om het mirakel werkelijk spectaculair te maken. Op werkelijk spectaculaire effecten behoeven we in deze tijd voorlopig niet te rekenen, alleen wanneer massahysterie en massasuggestie een grote rol gaan spelen, kunnen we zo nu en dan wonderen zien gebeuren; maar in de meeste gevallen blijft het bij het kleine, het haast niet opgemerkte.

Dit alles is natuurlijk van belang voor degene, die zich wil oriënteren in de richting van dit occulte, dit verborgene. Voor de eenling mag daarom worden gesteld:

De eerste uitingen van een occulte begaafdheid en van een occulte inwerking vinden wij in dromen, in de z.g. innerlijke gesprekken met andere partijen en daarnaast in het intuïtief nemen van de juiste maatregelen, voordat het feit kenbaar is geworden. Deze drie verschijnselen komen in het leven van elke mens regelmatig voor.

Bij de droom kan worden gesteld, dat eigen angsten, begeerten en behoeften de vorm ervan bepalen, maar dat het proces van wording dat daarin kenbaar wordt (b.v. een zien in de toekomst altijd weer in dit verloop der gebeurtenissen de details zal bepalen. Men zou het zo kunnen zeggen:

Als de droom een landschap is, dan wordt zonneschijn of regen door eigen emotionele gesteldheid en de vorm van het landschap door eigen kennis bepaald. Wat zich echter in het landschap afspeelt, is een zien van dingen die in de toekomst liggen of die zich op dit moment meer geestelijk afspelen.

Over die droomwereld is natuurlijk heel veel te vertellen en we zouden ons dan al heel gauw begeven in de richting van de droomuitleg, zoals die in de laatste diepte-psychologische onderzoeken tot uiting zijn gekomen. Laten we echter voor vandaag volstaan met de opmerking:

Dromen, die u zich herinnert, vooral als het motief van de droom (dus niet de omgeving) zich regelmatig herhaalt, zijn van groot belang. Deze dromen noteren en ze beschouwen als een zekere predictie of aanwijzing is zeker niet dwaas. Het kan u helpen om een juister oriëntatie te krijgen.

Dan krijgen we nu de vormen van precognitie, die meer intuïtief zijn. Het nemen een maatregel niet, omdat we denken dat er iets gaat gebeuren, maar doodgewoon omdat dat op dit moment het meest natuurlijke lijkt. Die voorzorgen zijn natuurlijk in vele gevallen voor ons dan later overbodig. Een voorbeeld: U neemt een regenjas mee, terwijl de zon schijnt. U denkt misschien dat er regen komt. Het feit kan zijn, dat u zo laat thuis komt dat u een jas nodig hebt. Dit werd ergens van binnen erkend. U wist wat er ging gebeuren, maar u kon uw redelijke handeling niet daarmee in overeenstemming brengen en dus heeft u gezegd: Ik ben dwaas dat ik die jas heb meegenomen, want het is zonnig weer gebleven, maar nu vanavond is het toch wel lekker dat ik haar kan aantrekken. En u verklaart weer een feit weg.

Maar hoeveel dingen doet u in deze dagen niet, bewust of onbewust, die eigenlijk betrekking hebben op een toekomstige mogelijkheid? Een mogelijkheid, die u misschien heel anders ziet; maar die ontleed zijnde wijzen — en vooral als de feiten plaatsvinden — op een u voorbereiden.

De doorsnee-mens van vandaag bereidt zich voor op toekomstige spanningen en ontwikkelingen. Hij weet het zelf niet. Maar als wij ons daarvan bewust kunnen worden, dan zullen we, doordat de rationaliteit wegvalt, niet meer klagen omdat we die jas de gehele zonnige dag hebben gedragen, want we weten dat we haar voor de koude avond nodig hebben. Hier zal dus een bewuster worden in de zin van het occulte (erkenning van de werkelijke toekomst van groot belang zijn. Ik hoop hierop zo dadelijk nog even terug te komen.

Verder wil ik u erop wijzen, dat wij — bewust of onbewust — vele krachten gebruiken. Over gedachtenkracht is u zeer veel verteld. Nu zult u begrijpen, dat gedachtenkracht astraal vormend werkt, dat er daardoor reflexen mogelijk zijn uit de astrale wereld naar uw eigen wereld. Dit echter is niet het belangrijkste.

Op het ogenblik, dat ik denk, kies ik uit het geheel van de wereld harmonische, dus met mijn denken op dit moment harmonische elementen. Hoe groter het aantal elementen is dat met mij harmonisch is, des te kleiner. mijn eigen vermogen tot redelijk denken wordt. Daarom is het altijd gevaarlijk in deze dagen om de gedachtenkracht al te veel te bundelen met anderen tezamen. Kleine groepen kunnen veel doen. Grote groepen overspoelen de werkelijke waarde en betekenis van hun en daarmee de werkelijke mogelijkheden van die leden en van de groep als geheel door een soort gemeenschapsmentaliteit te scheppen, een soort

gemeenschapsgeloof, dat — gezien de heterogene delen waaruit zo'n groep meestal is opgebouwd — weinig of geen betekenis heeft voor de werkelijkheid.

De krachten, die wij in het occultisme aantreffen, waren in het verleden vooral de krachten der magie. Denkt u aan de bezwering op een kruispunt van wegen. Denkt u aan het oproepen van geesten, aan de auguren van de oudheid. Deze dingen zijn op het ogenblik als bijgeloof en zinloos verworpen. Maar er is iets anders voor in de plaats gekomen. Er is een soort maatschappelijk bijgeloof voor in de plaats gekomen, dat — mits op de juiste wijze gehanteerd — inderdaad gevolgen heeft. Het brengt niet alleen gevolgen, maar soms ook gunstige resultaten voort. Een voorbeeld kan ik u hier geven:

Als ik u mag herinneren aan het bijgeloof, waarbij men zegt: Je moet niet onder een ladder doorgaan. Op zichzelf een dwaasheid. Maar als er iemand op die ladder staat, is er een gevaar dat er iets naar beneden valt. Er is dus ook een redelijke verklaring voor deze angst.

Het bijgeloof heeft ergens een reële basis. Er zijn mensen, die zich bekruisen of bang worden, als zij in het duister noch dieper duister zien; iets, wat heel vaak een aanwijzing is dat er een entiteit aanwezig is. Deze angst op zichzelf is natuurlijk irrationeel, maar de proef die zij nemen (nl. het confronteren met het heilige dat zij in zichzelf erkennen) is altijd juist. Want alleen als wij in onze erkenning van het hoogste harmonisch kunnen zijn met een geestelijke kracht buiten ons, zullen wij uit die kracht voor onszelf vermogens kunnen ontwikkelen of mededelingen kunnen ontvangen, kortom, iets bereiken.

Dit is natuurlijk maar een steekproef. Er zijn 10.000 dingen te noemen, die allemaal misschien wel bijgeloof mogen heten en die alle een vreemde werking hebben. Laten we daarom proberen het als volgt te formuleren:

De kracht, waarover je beschikt, is afhankelijk van de innerlijke onzekerheid en daardoor van de spanning, die in het "ik" ontstaat. Naarmate de innerlijke spanning groter is en er dus een zekere labiliteit bestaat, zal geestelijke kracht gemakkelijker kunnen worden ontvangen, zal contact met geestelijke werelden eenvoudiger mogelijk zijn en zal gelijktijdig van uit het "ik" gedachtenkracht en geestelijke kracht beter kunnen worden gericht.

Daar in al deze gevallen de persoonlijke waarden domineren en uitmaken welke krachten kunnen worden gegeven en ontvangen en op welke wijze, kan dit slechts van uit een zuiver persoonlijk denken, ervaren en werken worden benaderd. Zekerheid en gevoelens van zekerheid benadelen de contacten. Voorbeeld: In een periode van innerlijke spanning en onzekerheid heeft u regelmatig een, zij het niet bevredigend, telepathisch contact met anderen. Er ontstaat een situatie, waardoor u die anderen eigenlijk meer als een normaal deel van het leven gaat aanvaarden. Dan valt de spanning weg, het contact vermindert of verdwijnt. Dit is geen sprookje, het komt steeds weer voor.

Telepathie is het gebruik van een kracht in mijzelf om daarmee gericht een gedachtenuitstraling (in feite het voortplanten van bepaalde trillingen) te genereren, die door een ander kan worden ontvangen. Maar die kracht is afhankelijk van labiliteit (onevenwichtigheid). Op grond hiervan durf ik stellen dat in deze wereld, waarin de onevenwichtigheid bij de mens steeds gaat toenemen, het gebruik van de z.g. occulte krachten eveneens zal toenemen. Er is alleen de vraag, of dit bewust of onbewust zal geschieden. Bewust kan het alleen gebeuren, indien wij weten dat we de mogelijkheid bezitten en dat in ons de kracht berust. Daarbij moeten we echter krampachtigheid voorkomen.

Er is een bekend verhaal van iemand, die een auto een klein beetje opzij wilde duwen. Hij was zozeer gespannen, dat hij zowel zijn eigen bumper als die van de andere wagen in elkaar reed, voor een grote schaderekening stond en zijn doel ten slotte niet bereikt.

Als wij explosief en wanhopig te werk gaan, zullen we weinig resultaat hebben. In onze onevenwichtigheid zullen wij toch altijd bewust of beheerst moeten blijven.

De krachten, die op het ogenblik in de wereld losbreken en die voor een groot gedeelte inderdaad tot dat occulte behoren, zijn slechts zelden beheerst. Dientengevolge kunnen ze geen resultaten produceren, die te voorzien zijn en kunnen ze niet worden gebruikt voor een bepaald doel. Leert de mens tot een zekere beheersing te komen, dan zien wij vanzelf dat ook

de voorspelbare, de kenbare resultaten toenemen. Is er geen spanning in de mens, dan mag tegenover de buitenwereld, behalve voor de zeer sterk getrainden, geen resultaat en geen werking worden verwacht.

Nu is de hele wereld vol van krachten, die juist door wanhopige mensen, mensen die geen raad meer weten met zichzelf, eenvoudig links en rechts worden uitgestraald. Het resultaat is, dat de toevalsfactor dus een steeds grotere betekenis krijgt in het leven van de mens. Want er is misschien voor de menigte dan wel een gemiddelde te berekenen, maar in het eigen leven zijn de toevalligheden steeds meer bepalend voor wat men wel en niet doet, voor wat men wel kan en wat men niet kan. Om in deze tijd daar een kleine wijziging aan te brengen, moeten we uitgaan van het standpunt:

Juist wanneer ik mij onevenwichtig, wanhopig of bijzonder opgewekt voel en ik wil kracht uitstralen, dan mag ik dit alleen doen aan de hand van een nauwkeurig omschreven beeld.

In de oudheid waren er priesters, die heel eigenaardige verschijnselen te voorschijn toeverden. Men noemt dit vaak massa-suggestie of massa-hypnose, ofschoon voor sommige van die verschijnselen een andere verklaring beter zou zijn. Ik denk hierbij b.v. aan de grote optochten in Egypte als er een of andere gast uit een vreemd land (een God wel te verstaan) op zijn praalstoel of praalwagen naar een tempel werd gedragen of gereden. Daar liepen dan priesters bij, die lichtende kransen om zich heen hadden, die slangen betoverden, die vogels uit de lucht lokten en weer deden verdwijnen enz. enz. Een soort variété zoudt u zeggen. Maar hierbij werd gebruik gemaakt van gedachtenkracht. Hier was de innerlijke concentratie van die priesters eigenlijk het kritieke punt. Zonder dit zouden ze niets hebben bereikt. Indien de priesters die kracht nu eens niet zouden hebben beheerst, dan zouden de mensen hebben gezien wat ze verwachtten. Als iemand b.v. had gedacht: hier komt een demon, dan zouden ze dus niet het licht hebben gezien dat de priester op dat ogenblik verspreidde, maar een demon.

Als wij een gedachte uitzenden en zij wordt niet beheerst door een grote concentratie, dan neemt zij de vorm aan die wij daaraan geven. Het is duidelijk, dat er heel wat krachten zijn, die op het ogenblik schrikbeelden zonder reden tot stand brengen.

Stel in het occultisme en zeker als u een praktisch beoefenaar of beoefenaarster daarvan bent altijd deze regel: Geen enkele schrikvorm heeft werkelijk waarde. Elke schrikvorm is een energie, die door mijn concentratie kan worden veranderd in datgene, wat ik juist en goed acht. Wanneer deze verandering plaatsvindt, zal niet slechts voor mij maar ook voor anderen de invloed merkbaar zijn. Een punt, waarmee u misschien in het begin enige moeilijkheden zult hebben.

Maar hoe vaak wordt u eigenlijk niet door onbestemde angsten overvallen? Hoe vaak hoort of leest u niet iets en dan denkt u: Hé, nu zal er iets gebeuren. Waar blijft dat ongeluk, dat ik verwacht. Dat is nu zo'n geval van die onbestemde schrikgestalte, die niet bewust is gerealiseerd in uw waakbewustzijn, maar toch ondergaan. Stel daar iets goeds tegenover en u zult zien, dat die invloed van ongeluk of die onevenwichtigheid zich verandert in een zekerheid, die positiever is en die u zèlf beïnvloedt.

Het is jammer, dat er zo weinig mensen zijn, die dat in deze dagen kunnen doen, want de schrikvormen en schrikgestalten worden steeds talrijker en de mensen, die deze kunnen ombuigen tot iets nuttigs, die zo kunnen neutraliseren desnoods, steeds minder in aantal. En toch neemt de gevoeligheid toe.

Dan moeten we dus naar een reden en een middel zoeken. Een reden voor een doelbewuste benadering van het occulte en een middel om 't te benaderen.

Het middel in de oudheid was geloof. Geloof in de vorm, waarin het vroeger bestond. Een absolute aanvaarding van het Goddelijke of iets anders bestaat niet. De doorsnee-mens van vandaag gelooft in een God, maar hij vertelt die God wat Deze mag zeggen, denken en schrijven. Hij vertelt die God a.h.w. precies hoe Hij moet zijn. Daarmee wordt het wezenlijke element van het Goddelijke dus uitgeschakeld. Een geloof in een dergelijke zelf geschapen God kan bepaalde resultaten brengen, maar die zijn altijd beperkt. Geloof moet dus minder formeel worden. Het moet meer spontaan overeenstemmen met het eigen wezen en het moet niet zijn

een geloof in wetten, regels, theorema's, dogma's enz., maar een geloof in kracht, in een wezen, in een liefde enz. Uitgaande van dit geloof als middel, kunnen wij — door ons daarin te verdiepen — richting gaan geven aan elke kracht van buiten, die ons bereikt en zullen we bovendien de krachten, die in onszelf zijn ook gericht kunnen uitstralen.

Maar er moet ook een reden zijn om die krachten te gebruiken en om ze te leren beheersen.

De eerste reden, die ik in deze dagen zou willen geven is deze: Daar alle redelijke en zelfs wetenschappelijke processen in deze tijd leiden tot onvoorziene ontwikkelingen en omstandigheden en deze in feite dus niet in staat zijn te leiden tot een algehele beheersing van economie, van welvaart en van de mensheid, moeten wij grijpen naar een ander middel. Dit andere middel kan dus niet zo redelijk of zo wetenschappelijk zijn. Wij kunnen het dan ook niet putten uit de wetten van de wereld, maar wij kunnen het alleen uit onszelf putten. De mens zelf is de beslissende factor in deze dagen.

De tweede reden is deze: Hoe minder ik geloof, hoe meer ik in de wereld mijzelf zoek en hoe minder ik mijzelf vind. Slechts indien ik het eeuwige, het onbereikbare in de wereld zoek, word ik met mijzelf geconfronteerd. Juist het losgeslagen-zijn van onnoemelijk veel mensen in deze tijd wijst er toch wel op, dat de gevolgde methode, jezelf zoeken in de wereld een foutieve is, dat het een verkeerde weg is. Je moet niet jezelf zoeken. Je moet het grote, het oneindige zoeken. Dit oneindige moet je door een geloof als middel vinden. Of het op een menselijk of op een bovenmenselijk vlak ligt, doet verder niet ter zake. Als ik door dit geloof inhoud geef aan mijn leven, activeer ik de waarde van mijn persoonlijkheid.

De derde reden: Er is zo langzamerhand wel vastgesteld, dat een mens meer bevat dan alleen maar de normale automatische processen, die uit zijn lichamelijke opbouw kunnen worden gedistilleerd. Overall komt ook de wetenschap van deze dagen te staan voor het raadsel; en moet men gaan spreken over het onbekende, het onbereikbare, dat mogelijk de ziel of God is. Er is in deze dagen een grens gesteld aan menselijk begrip en aan menselijk weten. Dit begrensd zijn van die vermogens komt voort uit een gebrek aan beheersing. De mens is nl. niet instaat datgene, wat hij redelijk kent ook redelijk te beheersen. Daarom moeten wij terugkeren naar de beheersing van onszelf.

De middelen, die eenmaal geschapen zijn, kunnen niet worden beheerst. Dan moeten wij dus onszelf beheersen, totdat wij — meester over onszelf zijnde — ook de middelen kunnen beheersen. De weg daartoe is die van het geheime, het occulte, het verborgene, het onredelijke. Maar zonder dit onredelijke is de wereld voor zichzelf niet meer te redden. Dan komt er een ogenblik, dat er over de gehele wereld misschien alleen nog maar machines zijn en uitgebrande woestijnen. En dat is zeker niet de wens van degenen, die op aarde vertoeven en ook niet van de geest.

Dan heb ik nog een laatste reden en die is misschien belangrijker dan u op het eerste gezicht zoudt zeggen, nl. deze: Naarmate de mogelijkheid om voor jezelf iets te bereiken geheel volgens eigen inzicht kleiner wordt in de materie, zul je meer moeten grijpen naar de krachten en middelen van de geest om alsnog jezelf te kunnen blijven.

En daarmee heb ik de redenen gegeven. Nu rest mij alleen nog de vraag van de procedure.

Het occultisme in de oudheid was magie, tovenarij. Het werd omgeven door rituelen, door allerhand geheimzinnige gebeurtenissen. In deze dagen is dat niet meer mogelijk. Tegenwoordig kan men een gemeenschap niet meer krijgen tot zo'n algemene aanvaarding en algemene overgave als nodig is. En het ritueel van eens dat zinrijk, zinvol en bruikbaar was, is in deze dagen vaak eenvoudig niet meer te volbrengen; en zo dat wel het geval is, zal het geloof, de aanvaarding van dat ritueel over het algemeen gering zijn. We moeten dus zoeken naar het persoonlijke middel; en dat persoonlijke middel kunnen we mijns inziens vinden, indien we de mens zelf beschouwen als de uitdrukking van een verborgen waarde.

Men zegt wel eens: Aleph de grote is uitgedrukt in elke mens. De waarde van het Goddelijke is uitgedrukt in de mens. Ik behoef dat nu niet direct te accepteren, maar wat eruit voortkomt dat moet ik toch wel aanvaarden.

Ikzelf ben het middel. Ikzelf ben de rite. Ik ben de procedure. Ik ben a.h.w. de omgeving, waardoor het magisch geheel wordt bepaald. Ik ben de begrenzing, waardoor de occulte kracht wordt gelimiteerd. In deze dagen zal praktisch occultisme altijd moeten berusten op het "ik". En dat "ik" kun je alleen maar kennen, als je gelijktijdig ook probeert het te ontwikkelen. Die ontwikkeling kan eenzijdig zijn, het kan veelzijdig zijn. Belangrijk is echter de actie. Dus:

1. Ik moet streven. Elk streven ongeacht welk, is aanvaardbaar in de zin althans van ons onderwerp.
2. Een actie, die geen innerlijke betekenis of zin heeft naast de uiterlijke, heeft geen waarde. Zodra ik echter een actie of een streven verbind met een innerlijke bestreving of erkenning, zal mijn gehele wezen daardoor worden georiënteerd op het hogere.

Ik heb daarmee de eerste kracht, die uit het occultisme voortkomt (de verbinding met het hogere) bereikt.

De verbinding met het hogere wordt ook in de rituele magie niet gehanteerd met onmiddellijke resultaten. Er zijn heel veel voorbeelden te geven, waarbij geen lijfelijke vorm van een demon in een bezweringscirkel verscheen en er toch resultaten worden bereikt. Wij moeten ons niet blind staren op het verschijnsel, dat gepaard gaat met de actie.

Wij moeten ons proberen te richten op het resultaat. Om dus in deze dagen de occulte krachten werkzaam te maken

Streef. Richt aan de hand van een innerlijk besef, een innerlijk bewustzijn, uw eigen kracht en alle krachten die u ontmoet op een omschreven doel of punt

Wacht niet af, of er ergens een bevestiging komt, die zegt dat het zo goed is. Neem aan, dat dit goed is en registreer voor zover u kunt de resultaten.

Alle occultisme is een mengsel van gave, van capaciteit en van oefening. Als u één keer iets hebt gedaan en u doet het nooit meer, dan zult u nooit iets beters erin bereiken. Als u weet hoeveel malen men b.v. bij chemische proefnemingen moet mislukken, voordat men één keer slaagt, dan kunt u zich misschien realiseren hoe u de actie van het occulte moet maken tot deel van uw gewone leven.

In deze dagen is het noodzakelijk, dat er een beheerst gebruik van die innerlijke kracht komt. Dat is de enige methode om de onvermijdelijke kringloop te doorbreken, waarin de mensheid op het ogenblik gevangen is. Laten we dit dan niet doen door onmiddellijk grote resultaten te eisen, maar eenvoudig door onmiddellijk te streven en onze proefnemingen te herhalen, totdat de resultaten steeds duidelijker kenbaar worden. Bekwaam uzelf in de richting van het gebruik van innerlijke kracht en waarde.

Het tweede gedeelte van mijn lezing is voor u misschien iets interessanter, omdat we daarmee wat teruggaan in de richting van het oude, van de bekender occulte zaken. Wat niet wil zeggen, dat ik geen onmiddellijke parallellen blijf trekken met het heden.

De waarden en rituelen van de oudheid confronteren ons met een eigenaardig iets. Er is altijd sprake van twee krachten. Er is nooit sprake van één kracht alleen, tenzij het gaat om aanbidding.

In elke magische werking worden twee, soms zelfs meer krachten tegenover elkaar gesteld. We kunnen daaruit afleiden, dat alle magisch streven en in feite alle occulte waarden en bestrevingen dus zijn gebaseerd op een strijd tussen twee tegenstellingen. Laten we dit goed in gedachten nemen.

Als we zien hoe b.v. de oude priesters in Egypte een vervloekingszegel probeerden te maken, dan staan we eventjes perplex, want zij roepen enerzijds de grootste goden van licht aan en anderzijds stellen ze daar tegenover de demonen uit het diepste duister. Hun doel is alleen maar een beschermende geest te vinden; en in vele gevallen lukt hun dat.

Als we gaan kijken bij de magiërs van b.v. Griekenland, dan worden we ook weer geconfronteerd met een eigenaardigheid: Als zij licht willen bereiken, beginnen zij in duisternis. Als zij duisternis willen bereiken, beginnen ze in licht.

We zien nl. dat alle rituelen van de z. g. zwarte hekserij (de mensen die zich aan Hecate hadden gewijd) plaatsvinden bij maanlicht; het licht van de volle maan. Is er geen maanlicht, dan geen magie. Terwijl degenen, die zich richten op de krachten van de zon en de natuur, beginnen in het duister. Zij werken in een grot, een hol, in zeer schaduwrijke tempelgangen of zelfs in crypten. Zij werken in dit duister om daarin het licht te doen ontstaan.

Wanneer wij dus gaan werken, dan moeten we wel degelijk beseffen dat er een verschil moet zijn tussen wat we doen en wat we tot stand brengen. U kunt in vele gevallen in het duister het licht wekken. U kunt nooit werken met de waarde van het licht, zonder dat het duister aanwezig is. U kunt dekrechten van het duister ook niet activeren, zonder dat het licht voortdurend aanwezig is.

In een latere vorm van meer christelijke tovenarij vinden we dan ook heel vaak het satans- of duivelssymbool uitgedrukt als een bok. Denkt u aan het beeld van de grote Bok van Mendes b.v. of aan bepaalde duivelse pentagrammen; maar daarboven zien, wij het kruis. Die twee waarden geven het terrein aan, dat wordt omschreven. U kunt dus nooit iets doen of iets bereiken in het occulte, indien u niet bereid bent licht en duister naast elkaar te aanvaarden. Als u alleen de geesten van licht wilt zien, zult u nooit waarlijk helderziend worden. Alleen indien u bereid bent licht èn duister te aanschouwen en u dan richt op het lichte, kunt u bereiken.

Als u in de tijd wilt zien en u wilt redelijke prognoses tot stand brengen, dan moogt u nooit uitgaan van het heden of van de toekomst alleen. U zult het verleden moeten stellen tegenover de toekomst en door deze in het heden in het brandpunt te brengen kunt u de toekomst bepalen. U kunt het nooit doen zonder meer.

Als ik kracht wil gebruiken om te genezen, zal ik dit nooit kunnen doen, indien ik de kracht die ziek maakt niet erken. De genezing komt voort uit mijn erkenning van de ziekte. Een ontkenning van de ziekte betekent een ontkenning van de genezingsmogelijkheid.

Dat klinkt misschien een beetje dwaas, maar ik geloof dat het in deze dagen van het allerhoogste belang is, dat men die tegenstellingen aanvaardt en dat men dat beseft. De meeste mensen in deze tijd willen alleen wit en geen zwart. Ze willen alleen vreugde, zonder lijden. Ze willen alleen God, zonder de duivel. Ze willen het eenzijdige en daarom bereiken ze niets.

Een bewust werken met de occulte krachten is gebaseerd op de erkenning van de tegenstellingen. Maar daarmee is het nog niet voldoende, want elke tegenstelling van krachten, die ik mij voorstel, ligt weer in dijn eigen wereld. Daarom is het helemaal niet zo dwaas, dat men — zoals b.v. van Jezus wordt gezegd wat hij bij bepaalde gebeden deed — zich naar de vier windrichtingen wendt. En dat men a.h.w. het Godsbegrip in elk van die richtingen uitspreekt en probeert te vinden. Het is helemaal niet zo dwaas, dat men een cirkel trekt, waarin men alle soorten stenen, wierook en weet ik wat nog meer legt, want die dingen vertegenwoordigen het evenwicht van de natuur.

De erkenning van uw eigen wereld is voor het occultisme ook belangrijk. U kunt niet de wereld achter u laten en dan iets tot stand brengen. Een aardig voorbeeld daarvan vinden we eigenaardig genoeg niet bij de directe magiër maar bij de alchemist.

In de alchemie vinden we nl. het chemisch werk niet alleen als symbool maar ook als een praktijk. Er is niet alleen de tijd van bezinning, van innerlijke rijping, het maken van het innerlijk goud. Er is ook wel degelijk de bestreving om uiterlijk goud te maken. En nu moogt u zeggen, dat het dwaas is, want dat er nooit goud is gemaakt, maar de uiterlijkheid was de erkenning van de wereld. Om het bestaan van de alchemie — zelfs van de abstracte, de esoterische alchemie — mogelijk te maken was het fornuis, de smeltkroes nodig. Zonder deze had ze niet kunnen bestaan.

Als we denken aan andere esoterische groeperingen (b.v. aan de Loges), dan moeten we weer tot onze verbazing ontdekken, dat zij zich voordoen als vakgenoten, als groepen van vakgenoten; b.v. tempelbouwers. Deze groep moet dit uiterlijk hebben; en zij moet ook

uiterlijk in het begin deelnemen aan bouwactiviteiten, althans ertoe bijdragen, omdat zij anders niet tot haar innerlijke opbouw (deel van haar eigen denkwijze) kan komen.

Nu kunt u zeggen: Maar dat is toch voorbij. Zeker. De alchemist is op het ogenblik over het algemeen iemand, die alleen werkt met filosofie en geestelijke middelen. De Loges zijn niet meer de z.g. groepen van kunstgenoten. Zij zijn zuiver esoterische groeperingen, waar misschien nog wel wat stoffelijks bij te pas komt, maar waar de hele zaak toch eigenlijk meer draait om een bepaalde filosofie. Dit kan gelden voor de dingen, die zich hebben ontwikkeld, maar aan de andere kant vraag ik mij af, of de alchemie in deze dagen nog net zo rijk en goed is als in het verleden. Zoals ik mij ook afvraag, of de werkelijke bereikingen van de Loges in deze tijd nog wel zo groot. en intens zijn als zij eens in de begintijd waren.

Wij moeten het uiterlijk en het innerlijk in overeenstemming brengen. De kwestie voor ons is dus niet alleen maar het vinden van een zuivere weg om nu die kracht innerlijk te beleven en tot uitdrukking te brengen. We moeten er een uiterlijke vorm voor scheppen. Die uiterlijke vorm moet in de wereld hetzelfde omvatten of een symbool kunnen zijn voor hetgeen wij innerlijk willen bereiken. Indien die samenhang bestaat, hebben we de grootste resultaten; en dat is logisch. Wij hebben dan de wereld (het geheel van onze eigen wereld, de mensenwereld en de natuur betrokken in ons werk. Hoe meer wij een brandpunt zijn van onze eigen werkelijkheid en gelijktijdig die werkelijkheid kunnen transponeren naar een geestelijke activiteit, zullen wij over grotere krachten, grotere bewustwording en bereikingen beschikken.

Er is hierover nog wel het een en ander te vertellen, maar het lijkt me beter om zo langzamerhand naar het laatste deel van mijn betoog over te gaan.

Ik heb u reeds gezegd, dat de achtergronden van het occultisme in deze tijd eigenlijk wat wazig en verward aandoen. Er is zeer veel dat Spielerei is of zelfs op misleiding en bedrog lijkt en het in wezen toch niet is. Het komt voor, dat u op de kermis een waarzegster vindt, die werkelijk begaafd is en voor zichzelf meent, dat ze een geschikte bedriegster is. Wij zien veel mensen, die grote geestelijke waarheden spreken, terwijl ze voor zichzelf alleen maar menen dat ze wat handig met de tong zijn. Er is eenvoudig een verwarring, omdat de mens niet meer bereid is zichzelf te verplaatsen in de werkelijkheid. In de oudheid ging het zo:

De magiër, die zich voorbereidde op een bepaalde handeling — of dat nu was in Europa of ergens anders — begon met te zeggen: "Ik ga die actie ondernemen." Hij ging zich daarop voorbereiden door erover na te denken, door zijn lichaam eventueel te reinigen. Maar dat was niet voldoende. Hij trok daarna de gewaden aan, die bij zijn ritueel pasten. Hij nam de werktuigen ter hand, die bij zijn ritueel behoorden en pas dan beschouwde hij zichzelf in staat om zijn ritus, zijn magisch werk te volbrengen.

Wij kunnen in onze wereld niet zeggen: "Ja, wat we willen doen is toch eigenlijk geestelijk, dus kunnen we al het andere opzij zetten." We moeten wel degelijk beseffen, dat we ook in onze eigen wereld en ten aanzien van onze eigen wereld het juiste beeld moeten opbouwen, de juiste verhouding moeten scheppen, de juiste situaties voor onszelf en anderen kenbaar moeten maken. En daarbij is het belangrijk, dat we dat doen met een voortdurend overzien van het doel.

Een groot gedeelte van de praktische mogelijkheden van het occultisme van vandaag berusten in het ego, dat heb ik reeds gezegd. Maar dat is alleen waar, indien dit ego niet slechts werkt met gedachten of met geestelijk bewustzijn, maar daarnaast ook werkt met een zuivere voorbereiding en ervoor zorgt dat zijn geestelijk streven a.h.w. een stoffelijk kleed vindt, zodat het kan worden uitgedrukt in een stoffelijke handeling; dus dat het kan worden vastgelegd in de materie. Hier faalt — geloof ik — het grootste gedeelte van het moderne occultisme nog steeds.

Men heeft getracht in het occultisme te vluchten voor het materialisme. Men wilde de te materialistische instelling ontvluchten en zocht daarom geestelijke waarheden; maar die geestelijke waarheden bleven gescheiden van de eigen wereld. Er moet een verbinding worden gemaakt.

De achtergrond van deze tijd is de te grote scheiding tussen het occulte erkennen, streven en werken en het werkelijke leven; de te grote verschillen tussen eigen stoffelijk gedrag en eigen geestelijk bestreven. Er moet een synthese worden gevonden. Misschien kunnen we die in een enkele zin wel vastleggen:

Overdenk, beschouw, erken, richt en handel. Dat is de volgorde, waarin het occulte werk tot zijn culminatie, tot het werkelijke resultaat wordt gebracht.

Er zal nog wel eens een tijd komen, dat wij over al die dingen meer uitgebreid en uitvoerig kunnen spreken. Ik heb u voor vandaag een klein overzicht willen geven van de mogelijkheden, van de fouten, van de moeilijkheden. Mijn eindconclusie omvat echter meer dan dit.

Het zijn de niet-rationele en daarom de occulte waarden, die in de wereld van vandaag doorslaggevend zijn. Er is voor de rationele wereld een te groot punt van onzekerheid en stilstand bereikt dan dat deze en de impulsen daaruit alleen de toekomst kunnen bepalen. Het is de occulte, de geheime kracht, de verborgen waarde en betekenis van de mens, die richting geeft. Tot nu toe geschiedt dit onbeheerst. Het is zaak, dat de mens de beheersing van zijn krachten leert; niet het verwerven ervan. Dit is in vele gevallen ofwel onmogelijk, dan wel overbodig. Maar het beheersen en richten van de occulte krachten is het middel, waardoor alle hiaten en lacunes in het bestaan en in de vordering van de mensheid van deze dagen kan worden overwonnen.

GODDELIJKE WERKELIJKHEID

Vibratie van duister, waarin de beelden rijzen van een licht. Vibratie van licht, waarin zich de schaduwen vormen, die de weerkaatsing zijn van een goddelijke Gedachte.

Wereld, die steeds terugkeert tot zichzelf en zichzelf gelijk blijft in een caleidoscopische veelheid van mogelijkheden, die toch alle één zijn.

Wereld, die naar buiten uitstraalt als een levende kracht en die toch als levende kracht slechts in zichzelf kan bestaan.

Wereld zonder wezens in onze zin van het woord, waarin mens en mens mens is en niet twee mensen; waarin geest en geest en geest niet zijn geesten, maar alleen een vleug van een goddelijke Gedachte, een rimpeling in de spiegel van energie, die scheppende werking is.

De goddelijke werkelijkheid is een onwerkelijke wereld voor ons, zolang we denken in vormen en in gedachten; zolang wij verdeeld zijn in onszelf of tussen onszelf en de wereld een grens trekken. Pas daar, waar de eenheid bestaat als de polsslag van de eeuwigheid, daar overschrijden we een grens en daar wordt, na die ene laatste ontmoeting met alle verdeeldheid en demonie van het voorstellingsvermogen, met alle onvolmaaktheid van ons oordeel en besef, die trillende werkelijkheid geschapen, waarin wij werkelijk leven en zijn.

Soms denk ik aan God en Zijn werkelijkheid als aan het licht in een toverlantaarn. De plaat van de gedachte wordt ervoor geschoven en de meest vreemde beelden worden geprojecteerd. Nu staat er een kleurige tulp en dan weer een glimlachende kabouter, om een ogenblik later een landschap te laten zien, heel ver ergens in de delta van de Nijl. En toch is het hetzelfde licht en de mogelijkheden van hetzelfde licht. Het plaatje bepaalt misschien de zin; het licht is hetzelfde.

Zo is God. God is het licht en Zijn goddelijke werkelijkheid is het pulseren van het licht. En wanneer de gedachte (van de Schepper) of de deelgedachte (het onvolledig besef van het schepsel) zich tussen het goddelijk licht en het bewustzijn schuift, dan zien we een veelheid van projecties. Maar het is het licht dat tekent, niet de plaat. Het is het licht dat leeft en trilt en vibreert, niet het beschilderde glas. Het werkelijke leven ligt in het licht, niet elders.

Onze wereld is de projectie van het Goddelijke, gezien door een bewustzijn, dat als een plaat geschoven voor de werkelijkheid ons vormen voorgoochelt, die niet werkelijk bestaan; dat ons problemen doet zien, die niet echt zijn. Wij zien de veelheid der dingen en beseffen de eenheid niet, daarom staan we buiten de goddelijke werkelijkheid.

De goddelijke werkelijkheid is zonder wet, omdat alle denken één is in de ene Gedachte van de schepping.

De goddelijke werkelijkheid is een wereld zonder strijd, omdat al het zijnde harmonisch uiting geeft aan één en hetzelfde beeld en daarin zijn vreugde vindt en geen verwerping van tegenstellingen.

De goddelijke werkelijkheid is een wereld, die altijd bestaat. Het is daarom goed, dat wij die wereld en het aardse denken weleens het Vaderhuis noemen, want daar waar alle dingen altijd echt en waar en blijvend zijn, daar alleen zijn we thuis; daar alleen vinden we onszelf.

En als wij uit de z.g. concrete gedachten, die de vormen tekenen, kunnen terugkeren tot die primaire waarde van het licht dat in ons loofhen vibreert, dan zijn we weer deel van de eeuwigheid, bewust en wetend. Dan denken niet wij, maar dan denkt God in ons. Dan zijn wij bewustzijn en leven, maar niet meer begrensdheid. En dat is Gods werkelijkheid, zoals zij bestaat.

Er is er één geweest, die heeft geprobeerd haar te omschrijven; en hij zei dit:

Rustende poel van licht, waarin golft de adem van het Oneindige, gij zijt mijn wezen en toch ben ik slechts deel van u.

Ik besef u en toch ken ik u niet.

Gij zijt een woord, gefluisterd en maar half verstaan;
en toch de naam, die ik ook wetend draag.

Gij zijt mijn wezen, oorsprong en mijn kracht.

Gij zijt de macht, die mij schraagt, ook in beperking van persoonlijk zijn.